

СТАНОВИЩЕ

за доц. дфн Баян Айтмухаметовна Райханова

за заемане на академичната длъжност „професор“

по обявения в ДВ, бр. 24/16.03.2018 г. конкурс за професор

по направление 2.1. Филология (Нова и съвременна арабска литература)

изготвил становището: проф. дфн Владимир Едуардо Сабоурин-Дренска

Професионалният път на Баян Райханова, който трябва да бъде преценен в рамките на настоящия конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по нова и съвременна арабска литература, добре онагледява призива на Пиндар във Втора Питийска ода да станем това, което сме. Родена в Алмати, тя следва арабистика в Ташкентския държавен университет, който завършва през 1980 г. с отличие. През 1983-1986 г. завършва редовна докторантура по арабска литература в Института по изтокознание при Академията на науките на СССР, Москва, защитавайки дисертацията „Еволюция на героя в творчеството на сирийския романист Фарис Зарзур“ (на руски език). През 2017 г. става доктор на науките с дисертационен труд на тема „Съвременна арабска проза: от неокласическото към постмодерното“, издадена като книга през 2018 г. в УИ „Св. Климент Охридски“.

Непосредствено след придобиването на докторската степен Баян Райханова започва през 1987 г. преподавателската си дейност в Катедрата по арабистика и семитология към Факултета по класически и нови филологии на СУ „Св. Климент Охридски“ като старши асистент по арабски език. От 1992 г. е главен асистент по съвременна арабска литература, хабилитирайки се през 1995 г. като доцент по дисциплината. Освен часовете по нова и съвременна арабска литература доц. дфн Баян Райханова е водила и води в България и чужбина курсове по арабски език, казахски език като втори тюркски език, арабско езиково влияние върху турския език, увод в теория на литературата и руски език.

Доц. дфн Баян Райханова е била научен ръководител на 2 докторски дисертации по съвременна арабска и турска литература в СУ „Св. Климент Охридски“ и ШУ „Еп. Константин Преславски“, както и научен консултант на докторска дисертация по съвременна арабска литература във Виенския университет.

Специално изтъкване в рамките на преподавателската дейност на доц. дфн Баян Райханова заслужава работата ѝ в Колеж Мидълбъри (2006) – един от топ 5 колежа в САЩ – и публичните ѝ лекции в Бергенския университет, Норвегия (2002), Университета в Осло (2002), Дамаския университет, Сирия (2005), Таджикския национален университет в Душанбе, Таджикистан (2008) и Университета „ал-Кайрауан“ в Маракеш, Мароко (2014).

Във внушителния списък на участията на доц. дфн Баян Райханова в научни организации, редколегии на научни списания и международни научни проекти изпъкват членството ѝ в Консултативния съвет на Европейската асоциация по съвременна арабска литература (European Association for Modern Arabic Literature, EURAMAL), Европейския съюз на арабистите и ислямоведите (Union Européenne des Arabisants et Islamisants, UEAI), Международния съвет по арабски език (Arabic Language International Council, ALIC), в редколегията на сп. *Арабски език* (Journal of Arabic Language International Council, ALIC), участието ѝ като експерт по проектите на Европейския институт за Средиземноморието (Барселона, 2011-2017), както и участията в проектите *Хиляда и една нощ и световната литература* и *Път на коприна и културен обмен*, организирани от Делхийския университет „Джавахарлал Неру“ (2008-2010).

За международното признание на изследователската дейност на доц. дфн. Баян Райханова свидетелстват също така участията ѝ в 35 международни научни конференции в Белград, Доха, Киев, Аман, Мадрид, Дубай, Константин, Маскат, Ашхабад, Тлемсан, Тунис, Анаба, Дашогуз, Нью Делхи, Дамаск, Техеран, Душанбе, Алмати, Берн, Краков, Палермо, Кувейт, Бон, Будапеща, Льовен, Санкт Петербург.

Баян Райханова е носител на две международни награди за принос в популяризирането на арабската и казахската култура.

Списъкът с публикации на Баян Райханова надхвърля респектиращия магически праг на 100-те, в това число споменатата монография *Съвременна арабска проза: от*

неокласическото към постмодерното, за която вече съм имал повод да се изкажа, една студия, три учебника/помагала, 44 статии, 10 рецензии, 35 научни съобщения, 8 художествени превода. В настоящия конкурс доц. дфн Райханова участва с издадената в Йордания монография *Явления на арабската и ислямската култура. Приложно четене* (2018) (на арабски език), учебника *Казахска граматика* (2012), помагалото *Съвременни сирийски разкази* (2006), 22 статии (1 под печат) и 6 рецензии.

Спазвайки доброто неписано правило и незадължителната за жалост добра практика професурата да изисква отделна публикувана монография, различна от големия докторат, *Явления на арабската и ислямската култура* обхваща широк спектър от литературни, литературнокритически, езиково-методически, художествено-визуални и мистично-хетеродоксни явления, допринасящи за едно плътно инклузивно описание на културата на арабско-ислямския свят.

За качествата и импакт-фактора на изследователската продукция на Баян Райханова свидетелства цитирането на нейни публикации от страна на ориенталистите Петер Дове (№ 39 от „Списък на всички публикации“, № 12, 23, 24 от „Списък на публикациите за конкурса“), Петер Кройс (№ 12, 21 и 24 от „Списък на публикациите за конкурса“), Ибрахим Таха (№ 12, 15 и 16 от „Списък на публикациите за конкурса“), Майкъл Марек (№ 16 от „Списък на публикациите за конкурса“) и Грегъри Бел (№ 16 от „Списък на публикациите за конкурса“).

Въз основа на така очертания професионален облик, базирайки се на добросъвестно запознаване с документацията по процедурата, с вътрешна убеденост ще гласувам доц. дфн Баян Айтмухаметовна Райханова да заеме академичната длъжност „професор“ по нова и съвременна арабска литература.

26.07.2018 г.

София

Подпис:

/проф. дфн Владимир Сабоурин/